

mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 39:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af reglerne om ydelse af hjælpemidler i form af brilleglas og kontaktlinser.

Af Erik B. Smith (S) m.fl.
(Fremsat 15/11 84).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Elsebeth Kock-Petersen):

Regeringens politik på handicapområdet går jo som bekendt ud på netop at give meget til alvorligt handicappede personer. Derfor skete der jo også det for lidt over et år siden, at der blev foretaget en omprioritering af støtten til de handicappede netop ud fra betragtningen at forbedre støtten til dem, der i dagligdagen er helt afhængige af handicapstøtten, og til gengæld blev der gennemført en vis stramning på de områder, der ikke berører vidtgående handicap.

Grunden til, at jeg nævner det, er, at det forslag fra socialdemokratiet, der nu er til behandling, jo omhandler et element i den handicappakke, der blev vedtaget for et års tid siden. Derfor synes jeg, at jeg ganske kort vil nævne de elementer, der indgik, for der var faktisk en linje i det, og der var også en økonomisk sammenhæng i det.

Man fjernede den meget kritiserede regel om betaling for hjælpemidler efter socialindkomst. Hjælpemidler til personer med vidtgående handicap blev altså igen gjort gratis. Man fik også forbedret reglerne om køb af invalidebiler. Til gengæld blev der så indført en vis beløbsgrænse med hensyn til hjælp til forældre med hjemmeboende handicappede børn, og der blev så skaffet dækning for nogle af disse ting ved at foretage visse administrative omlægninger.

En af omlægningerne var, at man begrænsede adgangen til kontaktlinser. Det vil altså sige, at det var en omlægning, der blev foretaget administrativt i henhold til en bemyndigelsesbestemmelse i bilstandsloven.

Man hvad var baggrunden for det? Forslagsstillerne siger i bemærkningerne, at der kun var tale om økonomi, men der var faktisk en baggrund for det, for indtil den 1. januar 1984 bevilgede man brilleglas og kontaktlinser efter enslydende indikationer. Kommunerne havde imidlertid meget svært ved at administrere dette område, fordi de syntes, de havde svært ved – og det er der vel ikke noget at sige til – at foretage en realistisk vurdering af øjenlægenes og optikerens indstilling. Det var en generel opfattelse i kommunerne, at eksperternes vurdering af væsentlighedskrav, om jeg så må sige, ikke var i overensstemmelse med de forudsætninger, der lå til grund for de regler, der gjaldt dengang, og en statistisk undersøgelse viste også, at udgifterne til kontaktlinser oversteg udgifterne til briller, og at man altså ikke brugte det, der var udgangspunktet i cirkulæret.

Så blev der udfærdiget en ny hjælpemiddelbekendtgørelse, og det skete også i samarbejde med statens sagkundskab på området og statens øjenklinik, og der blev her foretaget en opdeling af betingelserne for bevilling af brilleglas og kontaktlinser. Efter disse regler er det blevet sådan, at nærsynede kun kan modtage støtte til anskaffelse af briller, dog med nogle undtagelser for børn og unge, og gennem den besparelse, der er opstået derved, er der sket en forbedring for personer, der har et særligt behov for synshjælpemidler. Det drejer sig især om de stærøperede, overvejende ældre mennesker, der nu både kan få støtte til briller og kontaktlinser. Derved har man kunnet imødekomme et ønske fra såvel invalideorganisationer og øjenlæger som kommuner.

Der er altså ikke tale om, at der kun har været anlagt økonomiske betragtninger, for i dette samarbejde med statens øjenklinik er netop også indgået de beskrivelser, der er baggrunden for, at der også er en optisk forskel. Man kan altså ikke direkte sammenligne de to grupper.

Fra øjenlægeside siges det videre, at brilleglas og brillestel i dag er udviklet til en sådan standard, at de både kosmetisk og optisk er tilfredsstillende både ved høje grader af nærsynethed og langsynethed. Der er også på et tidligere tidspunkt stillet spørgsmål fra socialudvalget om dette spørgsmål, men det er klart, at hvis man ønsker det, vil jeg da

[Socialministeren]

meget gerne levere flere argumenter eller de optiske overvejelser, altså ekspertbetragtningerne omkring dette spørgsmål. Det er kun for at få understreget, at det ikke kun er økonomiske betragtninger, der ligger bag ændringen, selv om det, undskyld mig, vel ikke i sig selv behøver at være noget skidt.

Udgangspunktet er også stadig væk, at det hjælpemiddel, der skal stilles til rådighed, skal være det bedste og det billigste. Hvis man som et generelt princip indførte det princip, som forslagsstillerne nævner, at den enkelte hjælpemiddelmodtager altid selv skal kunne vælge hjælpemidlet uanset pris, må man vel nok erkende, at det kan have en eksplosiv virkning på statens og kommunernes udgifter til hjælpemidler.

Jeg mener altså, at man rent sagligt har fundet en løsning på nogle af de problemer, der lå dengang, som man også kan gå ind for ud fra en lægelig betragtning, og dette element indgik jo som en del af den handicappakke, der blev forhandlet for et års tid siden. Jeg kan altså ikke anbefale, at dette beslutningsforslag vedtages.

Torben Lund (S):

Da jeg blev præsenteret for problemet umiddelbart efter den 1. januar, må jeg tilstå, at der gik et stykke tid, inden jeg tog mod til mig for at ringe til socialministeriet, for jeg ville nødig blive til grin. Jeg troede simpelt hen ikke, det kunne være rigtigt, at man havde lavet den ændring i bekendtgørelsen, som folk kontaktede mig om. Men det var rigtigt. Fra den 1. januar 1984 ændrede socialministeren pludselig reglerne for tildeling af hjælp til brilleglas og kontaktlinser, sådan at nærsynede personer over 18 år nu ikke længere kunne få hjælp til kontaktlinser, nu kunne de kun få hjælp til brilleglas. Til gengæld kunne nærsynede personer under 18 år stadig væk få hjælp til kontaktlinser.

Jeg må nok sige, at jeg er ikke overbevist af de begrundelser, socialministeren her er kommet med i dag for, at der skulle kunne være nogen som helst optiske hensyn, som det hedder med et fint ord, for denne forskelsbehandling. Det er efter min mening en vilkårlighed, man her har lagt ind i bekendtgørelsen, og hvis ikke det var, fordi det faktisk var så alvorligt for de mennesker, det

går ud over, synes jeg egentlig også, det er lidt grinagtigt.

Efter vores opfattelse må stærkt langsynede og stærkt nærsynede personer naturligvis have ens behandling, og vi synes samtidig, det må være passende at gøre kontaktlinser og brilleglas til hjælpemidler, der ligestilles, ligestilles i den forstand, at det naturligvis må være øjenlægerne, det må være specialisterne, som kan afgøre, hvilket hjælpemiddel af de to der er bedst for den pågældende handicappede, og man skal ikke afskære muligheden for, at øjenlægerne kan pege på kontaktlinserne, ved at lave bekendtgørelsen, som man her har gjort.

Hvorfor tror socialministeren egentlig, at udgifterne til kontaktlinser oversteg udgifterne til brilleglas i 1983? Ja men kan det ikke være, fordi der er sket en udvikling i hjælpemidlerne, dels i anvendelsen af dem, dels i kvaliteten af dem, sådan at øjenlægerne nu i langt højere grad peger på kontaktlinser som mulighed for de pågældende handicappede fremfor brilleglas?

Jeg synes også, det er påfaldende, at det netop var de nærsynede personer, det skulle gå ud over. Men hvis man ser på, hvordan hjælpemiddeludgifterne er fordelt, vil man jo se, at der er langt flere nærsynede og stærkt nærsynede end stærkt langsynede personer, og det får mig til at tro stadig væk, at det, der ligger bag, er nogle besparelshensyn og ikke spor andet. Det var mest nærliggende så at pege på de nærsynede, fordi der var flest penge at hente, men det er bestemt besparelser ud fra vilkårlighedens lov.

Nu henviser ministeren til, at man har fået rådgivning fra statens øjenklinik i denne sag, og jeg må sige, jeg er spændt på at se i socialudvalget, hvad statens øjenklinik vurdering og indstilling er, og jeg er spændt på at få den prøvet lidt nærmere under udvalgsarbejdet. Specielt er jeg spændt på at se de hensyn, som statens øjenklinik kan have lagt til grund i vejledningen over for ministeren.

Helge Adam Møller (KF):

Bekendtgørelsen, man ønsker at ændre nu, har endnu ikke virket i et år. Den trådte i kraft 1. januar 1984, og det var en ændring, der, som også socialministeren har været inde på, var forårsaget af den handicappakke, som et flertal i folketinget vedtog for et år

[Helge Adam Møller]

siden. Hovedideen i denne handicappakke synes jeg er meget vigtig at holde sig for øje, for den var nemlig, at personer, som i dagligdagen er stærkt afhængige af støtte til at afhjælpe deres handicap, fik en øget adgang til at få støtte. Til gengæld blev der så gennemført en vis stramning på områder, som ikke vedrører vidtgående handicap, og det er bl.a. det, vi behandler i dag.

Jeg vil også godt nævne, at mennesker, der bruger kontaktlinser, ifølge øjenlæger og andre specialister skal have mulighed for at skifte til briller, idet kontaktlinser kan give øjenkomplikationer og øjenirritationer, og det vil sige, at hvis man fulgte beslutningsforslaget, ville den regelændring, som vi behandler, få store økonomiske konsekvenser, idet man i situationer, hvor kontaktlinser kan bevilges, så også måtte give mulighed for ydelse til briller. Yderligere kommer til, at serviceniveauet for de optiske hjælpemidler langt ville overstige niveauet for andre hjælpemiddeldelser, hvor kommunernes sociale udvalg bevilger hjælpemidler ud fra det kriterium, at man vælger det, der i øjeblikket er billigst og bedst egnet.

På denne baggrund kan det konservative folkeparti afvise at ændre den bekendtgørelse, som har virket nu i 11 måneder.

Knud Andersen (V):

Med beslutningsforslaget foreslås det at ligestille brilleglas og kontaktlinser som hjælpemiddel. Den ændring, der har ført til, at nærsynede personer over 18 år ikke kan modtage tilskud til kontaktlinser, bør ikke ses enkeltstående. Den hører sammen med, at der er gennemført stramninger på enkelte områder, for at man så til gengæld kunne bedre forholdene for personer med vidtgående handicap.

Jeg vil ikke afvise, at der ligger økonomiske hensyn bag den førte politik også på dette område, men jeg er ikke enig med forslagsstillerne i, at ændringerne forekommer vilkårlige. Ifølge ministerens oplysninger har statens sagkundskab på området foretaget opdeling af betingelserne for bevilling af brilleglas og kontaktlinser. Det er ligeledes oplyst, at man ikke kan ligestille de nærsynede og langsynede, +7 og ÷7. Disse synsstyrker er ikke sammenlignelige. På den bag-

grund kan vi ikke anbefale, at beslutningsforslaget gennemføres.

Sluttelig kan jo tilføjes, at briller i dag har en høj standard, at man kan se godt ud på mere end én måde. Briller er både hvad angår synsevnen og udseendemæssigt af meget høj standard.

Agerschou (SF):

Jeg må indrømme, at da jeg første gang så dette beslutningsforslag, troede jeg egentlig ikke på, at det kunne passe, at reglerne var ændret på den måde, socialdemokratiet påstod de var. Men da jeg så satte mig nærmere ind i den pågældende bekendtgørelse, måtte jeg indrømme, at socialdemokratiet har ret.

Når jeg ikke troede, det kunne være rigtigt, er det, fordi jeg synes, det lyder fuldstændig vanvittigt, og jeg blev ikke overbevist af den lange snak, socialministeren kom med som begrundelse for, at man behandler nærsynede på en anden måde end langsynede. Jeg tror ikke på, at det underlige gummibegreb, der hedder optiske hensyn, har noget med dette her at gøre. Jeg tror, reglerne er ændret af én bestemt grund, nemlig at socialministeren har noget imod de stærkt nærsynede! Vi kan så spekulere på, hvorfor socialministeren har det. Jeg har ikke kunnet finde ud af det, men jeg håber, at vi under udvalgsarbejdet eller måske under folketingsdebatten kan finde ud af, hvad det er, de stærkt nærsynede har gjort socialministeren, siden hun vil behandle dem på en anden måde end de stærkt langsynede.

Forslaget går i al sin rørende enkelthed ud på at ligestille stærkt nærsynede og stærkt langsynede personer ved tildeling af brilleglas og kontaktlinser. Det synes vi er helt fint, og det vil vi gerne støtte.

Aase Olesen (RV):

Som socialdemokratiets ordfører var inde på, har nok en hel del af os fået henvendelser vedrørende denne bekendtgørelse, det gælder nok alle socialudvalgets medlemmer. Men sagen er jo den, at sådan en bekendtgørelse ændres, som ministeren gjorde rede for, administrativt, og at vi ikke rigtig har nogen mulighed for at kigge ministeriet i kortene, før sådan en bekendtgørelse ligger der, og derefter har man altid den gode argumentati-

[Aase Olesen]

on, at nu må man lige se, hvordan tingene virker. Jeg synes, at dette forslag kan være en ganske udmærket anledning til at få belyst, hvorfor man foretog denne ændring og med hvilken indstilling fra eksperterne, som det også var nævnt fra anden side.

Når socialdemokratiet foreslår en ligestilling, ved jeg ikke, om det skal forstås sådan, at det er inden for den samme økonomiske ramme. Hvis det er det, er det klart, at hvis vi skal bevilge nogle flere hjælpemidler gratis til nogle, så er der nogle andre, der skal til at betale. Men det ved jeg ikke. Der står ikke noget om, at dette her forslag koster noget – det har der stået i de andre, selv om man ikke har villet sige, hvor man fik pengene fra – men jeg går ud fra, at hvis vil man ligestille, skal det være inden for samme økonomiske ramme.

Vi ser meget gerne på det saglige indhold i dette forslag. Jeg vil dog gøre opmærksom på dette, som også hr. Helge Adam Møller var inde på, at der er problemer med kontaktlinser, da folk, der har kontaktlinser, som jeg også har forstået, derudover skal have briller, og det vil sige, at det er en dyr løsning.

Jeg ved ikke, om rygterne taler sandt, men jeg har i hvert fald hørt øjenlæger påstå eller formode, at halvdelen af de kontaktlinser, som er foreslået, og som folk har købt, ligger i æskerne og bliver ikke brugt. Det er et overordentlig vanskeligt lægeligt problem, som jeg synes vi kunne bruge dette her forslag også til at få belyst i socialudvalget, ikke mindst spørgsmålet, om det er rigtigt, at man fortsat kan sælge kontaktlinser uden autorisation. Det er et meget vanskeligt spørgsmål, det ved jeg, men det er formentlig en årsag til mange øjenlidelser, at mennesker, der egentlig ikke er egnet til det, får kontaktlinser.

Tinning (VS):

Jeg synes, det er en kedelig udvikling, at en helt åbenbart urimelig og ubehjælpssom besparelse gennemført ved en bekendtgørelsesændring søges bortforklaret ved alle mulige udflugter, herunder nu denne sidste fra fru Aase Olesen, at fru Aase Olesen mener at have hørt en optiker, som mener at kunne sige, at halvdelen af disse kontaktlinser ligger hjemme i folks skuffer. Hvad bliver dog det

næste, vi skal høre? Når det er helt åbenbart indlysende urimeligt, som dette område forvaltes, er vi selvfølgelig nødt til at rette op på det, også selv om det måtte have som konsekvens, at det koster lidt mere.

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg må indrømme, at det virker tosset, at der er forskel i lovgivningen for nærsynede og langsynede, men det ser der ud til at være, og det er naturligvis forkert. Vi mener slet ikke, at der skal gives nogen former for tilskud til hverken langsynede eller nærsynede. Fordi man har en eller anden styrke i sine briller eller kontaktlinser, skifter man ikke disse ud hvert år, og hvis man gør det, mener vi ikke det kommer staten ved.

Jeg mener, beslutningsforslaget skulle være gået ud på at afskaffe tilskuddet til langsynede, men da det kommer fra socialdemokratiet, drejer det sig selvfølgelig om indførelse af tilskud.

Fremskridtspartiet kan ikke støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Det var til fru Pia Kjærsgaard og også til fru Aase Olesen. Først til fru Pia Kjærsgaard.

Det, man skal være opmærksom på her, er jo, at det er handicappede, det drejer sig om, det er ikke generelle tilskud til brilleglas og til kontaktlinser. Der skal faktisk handicap til på ± 7 i styrke i glassene, for at man overhovedet kommer ind under hjælpemiddelbestemmelserne, så det er ikke nogle helt generelle ordninger, der er tale om.

Det vil jeg også gerne sige til fru Aase Olesen med hensyn til dette med, at kontaktlinser ligger i skuffen. Det tror jeg ikke de gør, for det er jo hjælpemidler, der her er tildelt. Det vil sige, at det er nøje afprøvet, inden man får det, og derudover er man altså slemt handicappet, hvis man lægger sine kontaktlinser på ± 7 hjemme i skuffen.

Erik B. Smith (S):

Jeg vil gerne takke ordførerne fra socialdemokratiet, SF og VS for den positive modtagelse. Fru Aase Olesen fra det radikale venstre, som interesserer sig for virkningerne af denne ændring, har jeg forstået sådan, at

[Erik B. Smith]

der var en positiv holdning til at få ophævet eller ændret bekendtgørelsen, hvis det, vi påstår, også fremgår af udvalgsarbejdet.

Jeg synes, at socialministeren brugte så mange ord, at det var påfaldende. Jeg synes heller ikke, der var så mange argumenter, at det kunne overbevise nogen om, at denne her ikke var helt gal. Når beløbsgrænsen for hjælp til forældre med handicappede børn ligefrem skulle ind i debatten, var det jo lige før man blev fristet over evne, men det skal jeg undlade at gå ind i.

Jeg har lyst til at sige til hr. Agerschou, at jeg tror ikke, at socialministeren har noget imod nærsynede; jeg tror, at det er finansministeren, der har noget imod nærsynede. Det, som er muligt nu, er jo, at socialministeren i det kommende udvalgsarbejde vil vise, at hun holder meget af nærsynede, og vi vil derfor gå ud fra, at det er lykkedes os at få et parlamentarisk flertal til at få ændret bekendtgørelsen.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Det var ikke nogen uinteressant teori, hr. Erik B. Smith kom med: at det i virkeligheden ikke er socialministeren, vi skal stå og klandre for at have noget imod de nærsynede, men at det er finansministeren, der har noget imod de nærsynede. Det kunne også være statsministeren. Har hr. Erik B. Smith overvejet det? Det vil jeg gerne stille som et spørgsmål.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag betragter jeg dette som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 88:

Forslag til lov om ændring af ligningsloven. (Forhøjelse af standardfradraget til danske sømænd om bord på udenlandske skibe m.v.).

(Fremsat 28/11 84).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Arne Lund (KF):

Det væsentlige indhold i skatte- og afgiftsministerens lovforslag er en forhøjelse af fradraget på 16.000 kr., som tilkommer danske søfolk, der sejler med udenlandske skibe i udenrigsfart. Det foreslås forhøjet fra 16.000 kr. til 22.000 kr. Formålet er at ligestille denne kategori af søfolk med danske søfolk, der sejler med danske skibe, og for deres vedkommende forhøjede vi her i folketinget for en måneds tid siden fradraget med henblik på at ligestille dem med, for at sige det kort, landkrabberne i skattefradragsmæssig henseende.

Jeg kan anbefale lovforslaget, og dets gennemførelse vil altså betyde, at alle kategorier af søfolk nu i fradragsmæssig henseende bliver stort set ligestillet med os andre skatteydere i land.

Bakholt (S):

Jeg skal meddele, at vi i socialdemokratiet positivt kigger på den regulering, som ministeren har foreslået.

Thoft (SF):

Lovforslaget består af to dele. Den ene del, den del, der går ud på, at søfolk, der arbejder på udenlandske skibe, får deres fradrag forhøjet fra 16.000 kr. til 22.000 kr., vil vi godt se positivt på. Vi erkender, at der er behov for en forhøjelse af fradraget, men om det skal forhøjes med 6.000 kr., vil vi se på i udvalget, hvor vi håber at skatteministeren vil fremlægge sit beregningsgrundlag. Det er nemlig sådan, at det fradrag, som har været begrundelsen for forhøjelsen, nemlig det fradrag, som er givet på de øvrige sømandsområder, ikke tilnærmelsesvis er så stort. Men der må vel være en teknisk begrundelse for, at fradraget skal forøges med 6.000 kr.

Samtidig med forøgelsen af sømændenes fradrag forsøger ministeren, så vidt jeg kan